

ELENCHUS RUBRICARUM
& Capitulorum Variarum Resolutionum
Antonii Gomezii.

RUBRICÆ ET CAPITA TOMI PRIMI, IN QUO
de ultimis Voluntaribus agitur.

CAP. I. D e Hereditatibus que ab intestato deferuntur, Pag. 1	CAP. VII. De Substitutione compendiosa, p. 138
CAP. II. De Successione universali ex testamento, 16	CAP. VIII. De Substitutione brevioluca seu reciproca, 144
CAP. III. De Substitutione vulgari, 32	CAP. IX. De Transmissione hereditatis, 146
CAP. IV. De Substitutione pupillari, 67	CAP. X. De Jure accrescendi, 187
CAP. V. De Substitutione fideicommissaria, 84	CAP. XI. De Successione contra testamentum, 219
CAP. VI. De Substitutione exemplari, 130	CAP. XII. De Legatis, 257

RUBRICÆ ET CAPITA SECUNDI TOMI, IN QUO
de Contractibus tractatur.

CAP. I. D e Personis que possunt contrahere vel non, Pag. 3	CAP. VIII. De contractibus innominatis, 153
CAP. II. De emptione & venditione, 9	CAP. IX. De Contractu verborum, 158
CAP. III. De Locatione & condictione, 74	CAP. X. De Individuis, 167
CAP. IV. De Donatione, 102	CAP. XI. De Qualitatibus contractuum, 195
CAP. V. De Societate, 128	CAP. XII. De Duobus Reis, 257
CAP. VI. De Contractu mutui, 136	CAP. XIII. De Fidejussoribus, 261
CAP. VII. De Commodato & deposito, 146	CAP. XIV. De Restitutione Minorum, 281
	CAP. XV. De Servitutibus, 315

RUBRICÆ ET CAPITA TERTII ET ULTIMI TOMI,
qui Delictorum materiam continet.

CAP. I. D e Delictorum variis generibus ac speciebus, Pag. 3	CAP. IX. De Captura reorum, 162
CAP. II. De Crimine lese Majestatis, divina & humana, 63	CAP. X. Quando reus gaudeat immunitate Ecclesiæ, & privilegio primæ Tonfuræ, 172
CAP. III. De Homicidio, 76	CAP. XI. Qualiter formetur accusatio, 178
CAP. IV. De Violentia, 129	CAP. XII. De Probatione delictorum, 185
CAP. V. De Furto, 132	CAP. XIII. De Tortura, & qualiter ad eam sit deveniendum, 204
CAP. VI. De Injuria, 144	CAP. XIV. De Confiscatione honorum delinquentis, 236
CAP. VII. De Crimine stellionatus, 158	
CAP. VIII. De Exilio & relegatione, 158	

PAR LE ROY EN SON CONSEIL.
VINGT ET UN.
VINGT ET UN.

D. D.

ANT. GOMEZ,
J. C. ERUDITISSIMI
COMMENTARIORUM
VARIARUMQUE RESOLUTIONUM

Juris Civilis, Communis, & Regii.

TOMUS PRIMUS.
DE TESTAMENTIS.

P R O O E M I U M.

COGITANTI mihi, quod præclare dicebat ille Medicorum facile Princeps Hippocrates, hominis Brevem esse vitam, artem longam, experientiam periculosa; id in nostra jurisprudentia verissime quoque usurpari posse videtur. Tanta est enim Librorum, qui in ea scripti sunt moles & vastitas, ut vix triplex hominum ætas eos percurrere [ne dicam legendo, atque cogitando] possit sufficere. Scientia vero adeo longa est, tot novis passim emergentibus negotiis dubiis, contrariisque hominum opinionibus in toto Juris Civilis corpore dispersis, ut cum ad metam pervenisse putes, te in medio cursu defecisse, longumque iter tibi adhuc conficiendum sentias. Experientia denique eam & dubia sit, & pro consuetudine locorum universa, atque sæpenumero ab ipso Civilis Prudentiæ fonte exorbitans, tot præsertim antiquis abrogatis, tot novis Regum & Principum Constitutionibus, tot Civitatum enascentibus consuetudinibus, nihil ferè certum, quod sequaris, invenias; & cum unum quid didiceris, aliud quoque addiscendum esse animadvertas. Atque (ut verum dicam) ea cogitatio me majora scribere aggressum sæpenumero revocavit, nedum lucem dare rebus cogito, etiam tenebras novis meditationibus affertam: atque, ut est in proverbio, Γλαυκῆς ἐς ἀβυσσόν. Opus itaque excogitavi, quo breviter, clare, dilucidèque omnia quæ hodie in Judiciis & Practica veriantur, ex utroque jure, & Doctorum disputationibus, contrariisque sententiis traderem. Cum enim in cæteris omnibus rebus omnis perspicuitatis principium sit ordo, eum sequuti sumus, in quo maxime gloriari possumus. Nam totum Jus Civile cum tripartitum sit, nostros quoque Commentarios in tres Tomos secimus. Primum autem de Testamentis cæterisque, quæ ad testantium ultimas voluntates spectant, fecimus. Secundum de Contractibus atque aliis conventionibus, quæ quotidie inter homines tractat so-

len t. Tertium denique de Delictis, eorumque diversis pœnis, subsequi volumus. Quem ordinem etiam auctorem fecimus per singula capita; atque ita prosequuti sumus in omnibus divisionum membris, ut admirabili quadam facilitate totius Juris Civilis ideam quandam, & in omnibus sese offerentibus negotiis velut quoddam pœnu semper ob oculos habeas. Primum igitur de hæreditatibus, quæ ab intestato deferuntur, sermonem instituímus; cum enim circa hujusmodi successiones propter rupta, irrita, vel non confecta testamenta magnas odiosasque lites passim exoriri videamus, ordinis suscepti rationem ita me servare posse putavi, si ab eis exordium dicendi facerem. Ea enim tantum in cæteris libris prosequi decrevi, quæ hodie in Judiciis agitari, & dubitari solent.

CAPUT PRIMUM.

De hereditatibus, quæ ab intestato deferuntur.

SUMMARIUM.

- 1 Successio ab intestato ex tribus lineis constat scilicet ascendenti, descendenti, & ex latere.
2 Mortuo patre ab intestato, prima causa est filiorum, qui succedunt æqualiter, & de omni jure.
3 Filii succedunt patri ab intestato, nulla facta differentia, an sint masculi, an femini: an sint in potestate, vel emancipati, an succedant patri vel matri.
4 Filii successione patris ab intestato, præferuntur avo, nisi cum eo sint in pari gradu, & ratio annectitur.
5 Filius patre vivente, vocari potest rex, comes, dux, &c.
6 Filius posthumus succedit patri ab intestato, ac si esse natus, & haberet jura suavitatis.
7 Posthumus ita demum succedit patri, si natus sit totus vivus, & tempore legitimo, & vivat post natiuitatem per 24. horas, & sit baptizatus.
8 Desiciente filio succedit nepos, pronepos, abnepos, vel cæteri descendentes, & qualiter hoc intelligatur.
9 Non erant non sunt qualitates.
10 Ponitur exemplum, in quo possit verificari, quod nepos sit natus, & conceptus post mortem avi, ut sibi non succedat.
11 Ponitur casus, in quibus nepos succedit avo, etiam si natus sit vel conceptus post ejus mortem.
12 Nepotes quando succedant avo: & si sint plures ex diversis filiis, jam præmortuis, succedunt in stirpes, & non in capita.
13 Idem est, si succedunt non inter se, sed cum aliquo paruo.
14 Representatio qua fit in linea descendenti habet etiam locum in successione de Jure Prætorio.
15 An representatio in linea descendenti fiat tantum usque ad pronepos: an vero usque in infinitum.

CIRCA successiones, quæ ab intestato deferuntur, solent à Jureconsultis tres lineæ constitui: lineæ descendenti, lineæ ascendenti, & lineæ collateralium; text. in authen. de hered. ab intest. vob. coll. 9. ibi quia igitur omnis generis ab intestato successio tribus cognoscitur gradibus, hoc est ascendenti, descendenti, & collateralium, text. in l. 1. ff. de grad. text. in §. 1. Inst. cod.

text. in l. 1. ff. de testam. militar. De prima igitur lineæ scilicet descendenti, in præsentem videbitur. De secunda vero lineæ, scilicet ascendenti, dixi & tractavi in l. 6. in legibus Tauri, ubi ponitur propria materia ejus. De tertia vero lineæ, scilicet collateralium, dixi & magistraliter posui in l. 7. Tauri, ubi etiam propriè cadit materia ejus.

In primis igitur dico, quod mortuo aliquo ab intestato, lineæ descendenti habet primam causam successionis. Unde a mortuo patre ab intestato, filii ejus succedunt sibi æqualiter, omnibus aliis exclusis, de omni jure: nam primò succedunt jure naturali, text. est in l. scripto ff. unde liberi, text. in l. nam & si præteritis ff. de inoff. test. text. in l. cum ratio ff. de bonis damnatorum, & ejus verba sunt: ratio naturalis, quasi lex quædam tacita, in liberis parentum hereditatem adijcet &c. text. in authen. de rrien. & semis §. si vero, col. 3. text. in l. inter filios C. fam. heres. text. in l. 1. §. jus naturale ff. de justit. & jure, text. in c. jus naturale 1. dist. ibi, liberorum successio, text. in c. Raynarius, de rest. ibi, ut legitima portio jure naturæ debita, quod b tamen intelligo, respectu rerum mobilium quæ celo, terra, mari que capiuntur, & efficiantur occupantis per apprehensionem, ut in l. cum sequenti ff. de acquir. rer. dom. l. 1. de acquir. poss. & in §. fere, Inst. de rer. div. cum similibus. Item de jure gentium quod vocamus naturale secundarium indistinctè & absolute, quo domina rerum fuerunt distincta & appropriata, & juxta titulo interveniente, cuilibet quaerita, ut in l. ex hoc jure ff. de justitia & jure, ex quo venit ibi declaranda sententia Bartoli & communis in l. interdam. 2. col. in fin. ff. de cond. indeb. & in rubric ff. de acquir. hered. 2. quæst. ubi dicit, & tenet, quod testamenti factio est de jure gentium, licet solemnitas sit de jure positiva: quia debet intelligi de naturali primævo respectu rerum mobilium, & de jure gentium, & sic naturali secundario simpliciter & absolute, respectu omnium rerum mobilium & immobilium. Similiter & secundus succedunt de jure divino, nam dicit Apostolus Paulus in Epistola ad Galatas c. 4. §. filius, ergo heres, per Deum, & tenet Gloss. ordinaria in l. 1. C. si minor ab hereditate se abstinuerit, & ibi Bart. & communiter DD. sed illa auctoritas non rectè probat: quia intelligitur communiter à Theologis; quod si quis est filius Dei per adptionem; & facit ejus voluntatem, consequatur hereditatem cœli & gloriæ. Unde dico, quod clarè & expresse probatur Levitic. cap. 25. propè finem, ubi dicit Dominus: & hereditario jure transmittetis ad posteritatem. Probatur etiam genesis cap. 15; ubi habetur, quod Abraham & Loth diverterunt omnia bona patris inter se. Similiter etiam & tertio succedunt de jure civili positivo Consulorum & Imperatorum, text. est in l. 1. §. si & per totum ff. de suis & leg. hered. text. in l. 1.

In suis ff. de lib. & posthum. text. in l. penult. & per totum. C. de suis & legit. lib. text. in §. in testatorum. & per totum Inst. de her. quæ ab intest. deser. Similiter etiam & quartò succedunt de jure novo authentico, text. est in authen. de hered. ab intest. veni. §. 1. coll. 9. text. in authen. in successione. C. de suis & legit. liber. Similiter & quindò succedunt de jure prætorio, text. est in l. 1. & per totum ff. unde liber. l. text. in l. 1. & per totum C. cod. tit. text. in §. sunt autem. Inst. de bono pos. text. in l. 1. §. sed videndum ff. de success. edit. text. in l. sum heredes. C. de jure delib. Similiter etiam & sextò succedunt de jure nostro, text. est in l. 3. tit. 1. 6. par. text. in l. 1. tit. 6. lib. 3. for. ll. in l. 6. in l. Tan. Et in tantum prædicta filii succedunt parentibus, ut nulla fiat distinctio, an sint masculi vel femina, vel an succedant patri, vel matri, licet de jure antiquissimo legis duodecim tabularum non succedant matribus text. est in l. 1. & per totum ff. ad senat. conf. Terr. text. in l. 1. & per totum. C. ad sen. Orf. text. in §. 1. & per totum Inst. de senatus consul. Terr. text. §. 1. & per totum Inst. de sen. conf. Orf. Item etiam non debet fieri distinctio, an tales filii sint in potestate, vel emancipati: quia tam de jure Codicis, quam Authentico, est sublata differentia emancipationis & patrie potestatis, text. est in l. memimus. C. de legat. her. text. in auth. ab intest. veni. §. 1. col. 9. text. in §. nullum verò ejusdem tituli text. in §. auth. in successione. C. de suis & legit. lib. ibi, non distinguendo sexum, vel jura potestatis, sed sola naturali causa inspecta, & utrobique communiter DD. licet quoad aliquos effectus etiam hodie duret differentia patrie potestatis, & emancipationis, de quibus intra videbitur: Quod tamen intellige, quando succedit, adit, vel petit bonorum possessionem intra tempus à jure distinctum, ut Juribus supra allegatis scilicet, vel quando aliquis nomine ejus adit etiam sine mandato: quia valet & tenet aditio vel agnitio, dum tamen postea verus hæres, qui poterat succedere, habeat ratum infra tempus aditionis text. est singularis & unicus de jure, in l. penult. rem ratam haberi quem ibi ad hoc notat & commendat, & dicit literis aureis scribendum Bar. Alb. Paul. & DD. ex quo etiam deducitur & inferitur secundum eos, quod si quis approbavit pro alio debet ratificari intra tempus datum ad appellandum. Item etiam ex illo textu ego noviter iasero, quod si quidam extraneus retraxit pro tanto rem venditam ab aliquo consanguineo ille cuius nomine retraxit, debet approbare ratum habere infra novem dies, datos à nostro jure regio ad retrahendum.

Et in tantum est verum, quod mortuo patre ab intestato, filius habet primam causam successionis, ut proferatur avo, & sic patri sui patris defuncti, licet uterque sit pari in gradu, scilicet filius in primo gradu lineæ descendenti, avus, & sic pater in primo gradu lineæ ascendenti ita aperte disponunt prædicta jura per me superius allegata, & in terminis est text. expressus & formalis in authen. de factio C. ad Treb. & ibi communiter DD. & in auth. unde sumitur. text. in auth. in successione C. de suis & legit. liber. & unde sumitur, & cum rei ratio viva & subtilis potest esse: quia filius representat personam patris sui mortui, & videtur eadem persona cum eo, & per filium perpetuatur ipse defunctus & ejus memoria propter partem & substantiam, quam recipit filius ab ipso patre in generatione, quod nullo modo potest dici, nec considerari in patre respectu filii defuncti, unde merito ipse filius præferatur, & in Ant. Gomez. Variarum Resol. Tom. I.

terminis istam rationem probat textus singularis in leg. liberorum in fin. ff. verb. signific. cujus verba sunt: Etenim ideo filios filiae concipimus atque edimus, ut ex prole eorum earumque, diuturnitatis nobis memoriam in avum relinquamus; probat etiam text. unicus in suo casu, in leg. isti quidem in fin. ff. quod metus causa, ubi habetur, quod paria sunt, metum adhiberi alicui, vel filio ejus, quem ad hoc reputat ibi unicum Alber. probat etiam text. in §. fm. Inst. de nox. text. etiam in l. 4. ff. de inoff. test. probat etiam text. notabilis in l. cum scimus. C. de agricol. & censit. text. in authen. de nuptiis coll. 4. cujus pulchra verba sunt matrimonium sic est honestum, ut humano generi videatur immortalitatem artificiosè introducere, & ex filiorum procreatione renovata genera manent, text. in l. n. C. de impub. & aliis subsist. cum & natura pater & filius eadem esse persona intelliguntur text. in leg. duodecim tabularum, C. de legis. her. ibi, cum natura utrumque corpus edidit: ut maneat suis vicibus immortale text. in cap. contradicimus. 35. quæst. 3. confirmatur etiam ex sententia Arist. & ejus Commentatoris in secundo de anima, ubi dicit: Quod enim non potest salvari in individuo, natura quæ generare non cessat, salvat in specie. Ex hoc potest decidi quaestio nota, de qua fui interrogatus, si quis decedat relicto patre vel matre vel ascendente, & relicto filio qui ingressus est religionem & concurrat ascendens, & monasterium, quis præferatur, & teneo quod monasterium, quia habetur pro filio descendente argu. text. in authen. ingressi. C. de sacro. eccl. item inferitur quod si quis habeat patrem, vel matrem, & non habeat descendentes, & ingredjatur religionem, an ascendens succedat in sua legitima, & teneo quod non.

Et ex his potest inferri & confirmari illa sententia & conclusio Gloss. singularis in c. fin. 2. q. 3. ubi dicit, quod vivente duce, rege, vel comite, filius ejus potest vocari, rex, dux vel Comes quam ad hoc notat & commendat ibi Archid. & communiter alii DD. notat etiam & concludit Bald. in l. suis. ff. de lib. & posthum. eorum. in medio, & ibi Jaf. 3. column. 1. q. Abb. in cap. tanta qui filii sint legitimi 3. column. num. 10. similis Gloss. est in cap. Adrian. 6. 3. dist. in gloss. 2. ubi dicit, quod sicut imperator dicitur Augustus, ita ejus filius, patre vivente: & ita practicatur; & videmus servari in nostro imperatore, & rege maximo, & ejus filio, principique nostro, & aliis dominis & magnatibus hujus regni: quod tamen debet intelligi, quoad nomen & dignitatem, ut possit nuncupari & decorari tanquam vel dominus: non verò quoad jurisdictionem, administrationem, vel alia similia, quæ respiciunt dominium & plenum jus ipsius dignitatis, ut est de mente prædictarum glossarum & communis opinionis. Item etiam de his, & non alia causa vel ratione jura civilia induxerunt in personis filiorum suavitatem, privilegia, & omnes effectus ejus, transmissiohem hereditatis, & continuationem domini ejus, propter istam unitatem; & identitatem personarum, text. est cum materia, qui sic debet intelligi in l. in suis ff. de liber. & posthum. de quo latius infra in propria materia, transmissionis, nec prædictis obstat lex 6. in l. Tauri. ubi dicit, quod ascendentes eodem modo succedunt descendentes, sicut contra: quia debet intelligi respectivè ut succedant hodie ascendentes jure hereditario, servata gradus prærogativa: non vero comparativè, ut succedant ipsius descendenti.

3. Filii succedunt ab intest. sine ulla distinc.

Succesio ab intestato est de jure divino.

4. Filius præferitur in successione patris.

Filius potest dici etiam vivente patre.

Lex sexta Tau. declaratur.

Tres lineæ successio-nam ab intestato.

